

CANCELARIA DE STAT A REPUBLICII MOLDOVA

Nr. 25-158-12546

Chișinău

29.11.2023

Ministerul Justiției
(generalizare)
Ministerul Finanțelor
Ministerul Sănătății
Compania Națională de
Asigurări în Medicină

în copie: **Institutul Național al Justiției**
Consiliul Superior al Magistraturii
Consiliul Superior al Procurorilor
Autoritatea Națională de Integritate
Serviciul de Informații și Securitate
Procuratura Generală

Prin prezenta, în temeiul art. 58 din Regulamentul Parlamentului, adoptat prin Legea nr. 797/1996, rog examinarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (*inițiativa legislativă nr. 423 din 28.11.23*) și respectiv, prezentarea proiectului de Aviz unic al Guvernului asupra inițiativei înaintate.

Ținând cont de faptul că proiectul de lege vizat are implicații bugetare și că, potrivit art. 131 alin. (4) din Constituția Republicii Moldova, orice propunere legislativă care atrage majorarea sau reducerea veniturilor bugetare sau a împrumuturilor, precum și majorarea sau reducerea cheltuielilor bugetare poate fi adoptată numai după ce este acceptată de Guvern, ***în aviz urmează a fi expus cu claritate acceptul sau refuzul Guvernului de a susține adoptarea proiectului de lege respectiv.***

În acest sens, autoritățile publice vizate vor prezenta propunerile de rigoare pentru generalizare **Ministerului Justiției**, până la data de **6 decembrie 2023**, cu expedierea acestora în copie și Cancelariei de Stat.

Ministerul Justiției va prezenta Guvernului și, în copie, autorităților publice participante la avizare proiectul Avizului generalizat până la data de **11 decembrie 2023**, ***cu traducerea acestuia în limba rusă.***

Secretar de stat

/semnat electronic/

Ana CALINICI

Ex.: J.Ciobanu
250-282

Casa Guvernului,
MD-2033, Chișinău,
Republica Moldova

Telefon:
+ 373 22 250 104

Fax:
+ 373 22 242 696

E-mail:
cancelaria@gov.md

Președintele Parlamentului
Republicii Moldova

De difuzat deputaților.

Spre avizare:

- Comisiilor permanente,
- Guvernului RM,
- Centrului Național Anticorupție,
- Direcției generale juridice - conform Regulamentului.

Comisiei juridice, numiri și imunități – în
baza avizelor, de prezentat raportul în
Parlament.

Parlamentul
Republicii Moldova

OS nr. 82
28.11.2023

Deputat în Parlamentul Republicii Moldova

Biroului permanent al Parlamentului Republicii Moldova

În conformitate cu prevederile art. 73 din Constituția Republicii Moldova și art. 47 din Regulamentul Parlamentului adoptat prin Legea nr. 797/1996, se înaintează cu titlu de inițiativă legislativă, proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative.

Anexă: Proiectul de lege
Nota informativă

Deputat în Parlamentul Republicii Moldova

Olesia Stancu Olesia Stancu

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA	
D.D.P. Nr.	423
"28" 11	2023
Ora	

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

LEGE

cu privire la modificarea unor acte normative

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. I –Legea nr. 544/1995 cu privire la statutul judecătorului (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr. 15–17, art. 63), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. Articolul 6:

alineatul (1) se completează cu litera c¹) cu următorul cuprins:

„c¹) media generală de absolvire a Institutului Național al Justiției sau nota medie a examenului susținut în fața Comisiei pentru examenele de absolvire de către persoanele menționate în alin. (2) este mai mare de 8.”;

2. Articolul 6¹

la alineatul (1) cuvântul „derularea” se substituie cu cuvântul „finalizarea”.

3. Articolul 9:

alineatele (7) și (8) vor avea următorul cuprins:

„(7) În cel mult o lună de la finalizarea studiilor sau a examenului menționat la art. 6 alin. (3), Institutul Național al Justiției transmite Consiliului Superior al Magistraturii lista candidaților care întrunesc condiția menționată la art. 6 alin. (1) lit. c¹). În cel mult o lună de la solicitare, persoana va prezenta Consiliului Superior al Magistraturii toate actele necesare pentru înscrierea în Registrul participanților la concurs. Candidatul se înscrie în registru în cel mult 7 zile de la prezentarea tuturor actelor solicitate.

(8) După înscrierea în registru, Consiliul Superior al Magistraturii solicită de la Autoritatea Națională de Integritate verificarea dacă există dubii cu privire la proveniența averii sau corectitudinea declarării averii și a intereselor personale de către candidat și de la Centrul Național Anticorupție și de la Serviciul de Informații și Securitate informații privind integritatea profesională a candidatului. Candidatul va primi o copie a înscrisurilor primite de la Autoritatea Națională de Integritate, Centrul Național Anticorupție și de la Serviciul de Informații și Securitate și i se va oferi posibilitatea să își prezinte poziția pe marginea acestora.”.

Art. II. – Articolul 4 din Legea nr. 1585/1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală (publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1998, nr. 38-39, art. 280), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

alineatul (4) se completează cu litera b¹) cu următorul cuprins:

„b¹) audienții cursurilor de formare inițială a judecătorilor și a procurorilor.”.

Art. III. – Anexa nr. 1 la Legea nr. 1593/2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală (publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2003, nr. 18-19, art. 57), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

la pct. 4) cuvintele „inclusiv audienții cursurilor de formare inițială a judecătorilor și a procurorilor” se exclud.

Art. IV. – Legea nr. 152/2006 privind Institutul Național al Justiției (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2016, nr. 387, art. 789), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. Articolul 7:

la alineatul (2), litera e¹) cuvintele „din cadrul semestrului I și, respectiv al semestrului II” se exclud;

2. Articolul 9:

alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Directorul este numit în urma unui concurs organizat de către Consiliul Institutului, pentru un mandat de 4 ani. Până la numire, Consiliul Institutului va obține avizul ministrului Justiției cu privire la câștigătorul concursului. Aceeași persoană poate exercita cel mult două mandate de director.”;

se completează cu alineatul (1¹) cu următorul cuprins:

„(1¹) La funcția de director al Institutului poate candida persoana care întrunește cumulativ următoarele condiții:

a) deține diplomă de studii superioare complete în drept, administrație publică sau management, fie echivalentul acesteia;

b) are o vechime în muncă de cel puțin 5 ani în domeniul managerial, didactic sau în domeniul justiției;

c) cunoaște limba română, precum și limba engleză sau franceză;

d) nu are antecedente penale nestinse;

e) nu a împlinit vârsta de 70 de ani;

f) are o reputație ireproșabilă.”;

alineatul (2) va avea următorul cuprins:

„(2) Directorul își încetează activitatea la expirarea mandatului, în caz de demisie sau de deces. Directorul poate fi demis din funcție în cazurile de încălcare gravă a legislației, de constatare a calificării insuficiente sau a abaterii disciplinare.”

3. Articolul 10:

alineatul (3) se completează în final cu următoarea propoziție: „În lipsa directorului adjunct, până la finalizarea concursului, atribuțiile directorului sînt exercitate de către o persoană desemnată de ministrul justiției.”

4. Articolul 11:

la alineatul (4), după cuvintele „din învățământul juridic superior,” se completează cu cuvintele „experților internaționali,”;

alineatul (7) va avea următorul cuprins:

„(7) Față de formatorii care activează în Institut se aplică regulile stabilite în actele normative interne ale Institutului. Volumul de lucru al judecătorilor și procurorilor care activează în calitate de formatori ai Institutului se reduce de către Consiliul Superior al Magistraturii sau, după caz, de către Consiliul Superior al Procurorilor proporțional implicării în activitatea Institutului.”.

5. Articolul 15 se completează cu alineatul (6), cu următorul conținut:

„(6) Institutul solicită de la Autoritatea Națională de Integritate verificarea declarației de avere iar Centrului Național Anticorupție și Serviciului de Informații și Securitate informații privind integritatea candidaților care au promovat prima probă a concursului. În cel mult 45 de zile, aceste autorități comunică Institutului constatările sale.”

6. La articolul 16:

alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Pentru desfășurarea concursului de admitere în baza hotărârii Consiliului se creează 2 comisii pentru examenele de admitere cu specializare în drept civil și procedura civilă și, respectiv, în drept penal și procedură penală.”

se completează cu alineatul (1¹) cu următorul cuprins:

„(1¹) Comisiile pentru examenele de admitere sunt create pe perioada desfășurării concursului. Fiecare comisie de admitere este formată din 7 membri, dintre care doi judecători desemnați de Consiliul Superior al Magistraturii, doi procurori desemnați de Consiliul Superior al Procurorilor, precum și trei membri numiți din rândul profesorilor universitari care dețin titlul de doctor în drept, sau

unul superior acestuia, din domeniile de drept ale disciplinelor incluse în probele de concurs. Profesorii universitari sunt selectați de către Consiliu.”;

la alineatul (2):

partea introductivă va avea următorul cuprins: „Comisiile pentru examenele de admitere au următoarele atribuții:”;

se completează cu litera a¹) cu următorul cuprins:

„a¹) examinează aspectele menționate la art. 15 alin. (6);”;

la litera c) cuvântul „ia” se substituie cu cuvântul „iau”;

la litera d) textul „pregătește și transmite” se substituie cu textul „pregătesc și transmit”;

la alineatul (3):

cuvintele „Comisiei” se substituie cu cuvintele „Comisiilor”;

textul „Colegiului pentru selecția și cariera judecătorului, Colegiului pentru selecția și cariera procurorilor” se substituie cu textul „organelor din subordinea Consiliului Superior al Magistraturii, organelor din subordinea Consiliului Superior al Procurorilor”;

7. Articolul 17 se completează cu alineatul (4¹) cu următorul cuprins:

„(4¹) Dacă urmare a verificării efectuate de Autoritatea Națională de Integritate se constată că candidatul a încălcat regimul juridic al declarării averii și intereselor personale, al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor, precum și nu corespunde criteriului de reputație ireproșabilă prevăzută în Legea nr. 544/1995 privind statutul judecătorului și Legea nr. 3/2016 cu privire la Procuratură, candidatul este eliminat din concurs.”.

8. Articolul 18:

la alineatul (1), prima propoziție va avea următorul cuprins: „Comisia pentru examenele de admitere anunță rezultatele probelor în ziua încheierii acestora, iar informația privind fiecare probă și rezultatele examenului se afișează în aceeași zi pe pagina web oficială a Institutului.”;

la alineatul (2), cuvintele „48 de ore” se substituie cu cuvintele „două zile lucrătoare”;

la alineatul (6), după cuvintele „până la sutimi” se completează cu textul „nu este mai mică de nota 8.00, iar aceasta”.

9. Articolul 19 :

alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Persoana care a promovat concursul de admitere, după absolvirea cursurilor de formare inițială, este obligată să se înregistreze, în termenul prevăzut de lege, în registrul candidaților pentru suplinirea funcțiilor vacante de judecător sau de procuror, să participe la concurs și să accepte funcția care îi revine în urma concursului, precum și să activeze în această funcție cel puțin 3 ani.”;

alineatul (3) se completează în final cu textul „și statutul de persoană asigurată de Guvern, în sensul Legii nr. 1585/1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală”.

10. Articolul 24 va avea următorul cuprins:

„Articolul 24. Stagiile de practică

(1) Audienții cursurilor de formare inițială desfășoară stagii de practică, conform curriculum-ului Institutului, sub îndrumarea unui conducător. Cerințele față de conducătorul stagiului de practică sunt stabilite de către Institut.

(2) Stagiile de practică se desfășoară în cadrul instanțelor judecătorești, procuraturilor și al organelor de urmărire penală. Stagiile de practică pot fi desfășurate în alte instituții publice, precum și sub îndrumarea unui avocat.

(3) Conducătorii instituției publice și avocatul asigură condițiile necesare pentru buna desfășurare a stagiului de practică.

(4) Conducătorii de practică trebuie să aibă o vechime în muncă în activitatea respectivă de cel puțin 5 ani și o reputație ireproșabilă.

(5) Conducătorul de practică este remunerat în modul stabilit de Institut.

(6) Conducătorul de practică întocmește, la încheierea stagiului de practică, un raport privind activitatea stagiarului, care trebuie să corespundă cerințelor stabilite de Institut.

(7) Institutul organizează anual formarea conducătorilor de practică.”.

11. Articolul 25 alineatul (2):

Cuvântul „cunoștințelor” se exclude;

Se completează cu litera d), cu următorul cuprins:

„d) alte calități intrinseci pentru funcția de judecător sau, după caz, procuror.”.

12. Articolul 26:

alineatul (1) se completează în final cu propoziția „În cadrul examenului se evaluează cunoștințele, abilitățile și calitățile personale relevante pentru exercitarea funcției de judecător sau procuror.”;

se completează cu alineatele (1¹) – (1³) cu următorul cuprins:

„(1¹) Comisia pentru examenul de absolvire este formată înainte de examenul de absolvire, în baza hotărârii Consiliului, din 6 membri.

(1²) Din Comisia pentru examenul de absolvire fac parte:

a) doi membri desemnați de Consiliul Superior al Magistraturii, dintre care cel puțin unul este judecător;

b) doi membri desemnați de Consiliul Superior al Procurorilor, dintre care cel puțin unul este procuror;

c) un membru din rândul profesorilor universitari sau al avocaților, în unul din domeniile de drept ale disciplinelor incluse în probele de concurs, desemnat de Consiliu și unul desemnat de ministrul justiției.

(1³) Mandatul Comisiei pentru examenul de absolvire este de 1 an și își exercită atribuțiile până la formarea unei Comisii noi.”;

alineatul (2) va avea următorul cuprins:

„(2) Din componența Comisiei pentru examenele de absolvire nu pot face parte: formatorii care au fost implicați în instruirea audiențelor, membrii Consiliului Institutului, Consiliului Superior al Magistraturii, Consiliului Superior al Procurorilor, organelor din subordinea Consiliului Superior al Magistraturii, organelor din subordinea Consiliului Superior al Procurorilor, Comisiei pentru examenele de admitere, formatorii care au fost implicați în instruirea absolvenților. Membrii Comisiei pentru examenele de absolvire semnează declarații pe propria răspundere în acest sens.”;

se completează cu alineatul (2¹) cu următorul cuprins:

„(2¹) Audienții Institutului sunt evaluați de psiholog, care prezintă în ședința Comisiei pentru examene opinia cu privire la fiecare audient. Comisia pentru examene ia în calcul opinia dată la evaluarea audientului. Opinia scrisă este transmisă Consiliului Superior al Magistraturii sau, după caz, Consiliului Superior al Procurorilor.”

13. Articolul 27 va avea următorul cuprins:

„Articolul 27. Participarea la concursul pentru suplinirea funcției de judecător sau de procuror

(1) Absolventul Institutului, în termen de o lună de la solicitare, este obligat să depună dosarul pentru înscrierea în registrul pentru suplinirea funcțiilor vacante de judecător sau procuror. Atestatul de absolvire a Institutului este valabil timp de 3 ani.

(2) Dacă absolventul Institutului nu își onorează obligația prevăzută la alin. (1), nu participă la concurs, refuză a doua oară să accepte funcția care îi revine în urma concursului, sau activează în funcția de judecător sau procuror mai puțin de 3 ani, acesta este obligat să restituie statului costul instruirii sale la Institut și bursa achitată pe perioada formării inițiale.

(3) În cazul nerestituirii sumelor menționate la alin. (2), aceasta se încasează în baza hotărârii judecătorești, la cererea Consiliului Superior al Magistraturii sau, după caz, a Consiliului Superior al Procurorilor. Consiliul Superior al Magistraturii și Consiliul Superior al Procurorilor informează Institutul despre înaintarea acțiunii.”.

14. Articolul 28 va avea următorul cuprins:

„Articolul 28. Examenul pentru persoanele care candidează la funcția de judecător sau de procuror în temeiul vechimii în muncă

(1) Examenul pentru persoanele care candidează la funcția de judecător sau de procuror în temeiul vechimii în muncă se organizează de Institut și se susține în fața Comisiei pentru examenele de absolvire.

(2) Pentru participarea la examen, persoanele specificate la alin. (1) depun la Comisia pentru examenele de absolvire o cerere de participare la examen. Dispozițiile art. 15 alin. (2) și (3) se aplică în mod corespunzător.

(3) Până la examen, persoanele menționate la alin. (1) sunt evaluate de către psiholog. Prevederile art. 26 alin. (2¹) se aplică în mod corespunzător.

(4) Comisia pentru examenele de absolvire verifică dacă persoanele care candidează la funcția de judecător sau de procuror în temeiul vechimii în muncă întrunesc condițiile prevăzute la art. 6 alin.(2) din Legea nr.544-XIII din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului și, respectiv, la art.20 alin.(3) din Legea nr.3 din 25 februarie 2016 cu privire la Procuratură și aspectele menționate în art. 16 alin. (2) lit. a¹). Persoanele care întrunesc condițiile sunt incluse în lista persoanelor admise la examen.”.

15. Articolul 29 se completează cu alineatul (4¹) care va avea următorul cuprins:

„(4¹) Persoanele care candidează la funcția de judecător sau de procuror în temeiul vechimii în muncă, în termen de cel mult 1 an de la eliberarea certificatului ce atestă susținerea examenului în fața Comisiei pentru examenele de absolvire, sunt obligate să inițieze procedura de accedere în funcția de judecător sau procuror prin depunerea setului de acte la Consiliul Superior al Magistraturii sau Consiliul Superior al Procurorilor.

16. La Articolul 30, alineatul (3) va avea următorul cuprins:

„(3) Planul de formare continuă a judecătorilor în funcție și a procurorilor în funcție se elaborează în conformitate cu Metodologia de determinare a necesităților de formare continuă a judecătorilor în funcție și a procurorilor în funcție, metodologiile și regulamentele interne ale Institutului, având la bază solicitările judecătorilor în funcție și ale procurorilor în funcție, propunerile remise de Colegiul pentru selecția și evaluarea judecătorilor, de Colegiul pentru selecția

și evaluarea procurorilor, de Consiliul Superior al Magistraturii și de Consiliul Superior al Procurorilor.

17. La articolul 34 alineatul (5) enunțul întâi se completează cu „cu Ministerul Justiției și cu alte instituții cu atribuții în domeniul justiției.”.

Art. V. –Legea nr. 3/2016 cu privire la Procuratură (publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2016, nr.69–77, art.113), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La Articolul 20, alineatul (1) se completează cu litera e¹) cu următorul cuprins:

„e¹) media generală de absolvire a Institutului Național al Justiției sau nota medie a examenului susținut în fața Comisiei pentru examenele de absolvire de către persoanele menționate în alin. (2) este mai mare de 8.”.

2. La Articolul 21, la alineatul (1) sintagma „care doresc să participe la concurs se verifică înainte de înscrierea în Registrul candidaților pentru suplinirea funcțiilor vacante” se substituie cu sintagma „se verifică până la finalizarea concursului”.

3. Articolul 22:

la alineatul (1) sintagma „în baza cererii depuse” se substituie cu sintagma „în cel mult 7 zile de la depunerea actelor menționate la alin. (2)”;

se completează cu alin. (1¹) cu următorul cuprins:

„(1¹) În cel mult o lună de la finalizarea studiilor sau a examenului menționat la art. 20 alin. (1) lit. e), Institutul Național al Justiției transmite Consiliului Superior al Procurorilor lista candidaților care întrunesc condiția menționată la art. 20 alin. (1) lit. e¹). În cel mult o lună de la solicitare, persoana va prezenta Consiliului Superior al Procurorilor toate actele menționate la alin. (2).”;

alineatul (3) va avea următorul cuprins:

„(3) După înscrierea în registru, Consiliul Superior al Procurorilor solicită de la Autoritatea Națională de Integritate verificarea dacă există dubii cu privire la proveniența averii sau corectitudinea declarării averii și a intereselor personale de către candidat, iar de la Centrul Național Anticorupție și de la Serviciul de Informații și Securitate informații privind integritatea profesională a candidatului. Candidatul va primi o copie a înscrisurilor primite de la Autoritatea Națională de Integritate, Centrul Național Anticorupție și de la Serviciul de Informații și Securitate și i se va oferi posibilitatea să își prezinte poziția pe marginea acestora.”.

Art. VI. – Articolul 3 din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale (publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2016, nr. 245-246, art. 513), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

alineatul (1) se completează cu litera j) cu următorul cuprins:

„j) audienții cursurilor de formare inițială ai Institutului Național al Justiției.”.

Art. VII. – Articolul 27 din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate (publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2016, nr. 245-246, art. 511), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

la alineatul (3) după cuvântul “procurori” se completează cu textul

„ , audienți ai cursurilor de formare inițială ai Institutului Național al Justiției.”.

Art. VIII. – Articolul III din Legea nr. 228/2022 pentru modificarea unor acte normative (publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2022, nr. 257-263, art. 518), se modifică după cum urmează:

la alineatul (1), textul „după încetarea sau revocarea mandatului a trei membri ai” se substituie cu textul „treptat, la apariția vacanței membrilor ”

la alineatul (2), cuvintele „și Consiliul Superior al Procurorilor nu pot” se substituie cu „poate”.

Art. IX – (1) Prezenta lege intră în vigoare la data 1 ianuarie 2024.

(2) Atestatul de absolvire a Institutului Național al Justiției obținut până în anul 2021 și rezultatele examenului susținut în fața Comisiei pentru examenele de absolvire până în anul 2021 sunt valabile pe o perioadă de 5 ani.

(3) Interdicțiile și limitările din prezenta lege se aplică și față de persoanele care au absolvit Institutul Național al Justiției sau au susținut examenul în fața Comisiei pentru examenele de absolvire până la intrarea în vigoare a prezentei legi. În termen de 3 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi, persoanele care încă nu au făcut-o vor depune Consiliului Superior al Magistraturii și, respectiv, Consiliului Superior al Procurorilor, actele necesare pentru înscrierea în registrul candidaților.

(4) În termen de două luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi, Consiliul Superior al Magistraturii, Consiliul Superior al Procurorilor și Institutul Național al Justiției vor aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege.

(5) În termen de o lună de la intrare în vigoare a prezentei legi, autoritățile responsabile vor suplini vacanțele existente în Consiliul Institutului Național al Justiției.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

NOTA INFORMATIVĂ
la proiectul Legii privind modificarea unor acte normative

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului
Inițiativa legislativă a fost elaborată de către deputatul în Parlament Olesea STAMATE.
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite
Proiectul urmărește implementarea acțiunii 3.2.2. din <i>Planul de acțiuni pentru implementarea Strategiei privind asigurarea independenței și integrității sectorului justiției pentru anii 2022-2025</i>, aprobat prin <i>Legea nr. 211/2021</i>, care prevede: „<i>Sporirea capacităților organizaționale ale Institutului Național al Justiției</i>.”. Această acțiune are drept scop eficientizarea unui șir de aspecte administrative, aferente activității Institutului Național al Justiției (în continuare – INJ), precum și aspecte ce vor contribui la consolidarea capacităților și competențelor audienților INJ.
3. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi
Proiectul prevede următoarele modificări esențiale: 1. Asigurarea medicală de către Guvern a audienților Institutului Național al Justiției. Potrivit pct. 4 din Anexa nr. 1 la <i>Legea nr. 1593/2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală</i>, audienții INJ, candidați la funcția de judecător și procuror, cad sub incidența categoriilor de plătitori ai primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală „în formă de contribuție procentuală la salariu și la alte recompense”, în cazul dat, bursa primită pe perioada studiilor la INJ (18 luni). Având în vedere că audienților INJ li se reține un cuantum de 9% din bursa primită la începutul fiecărei luni concomitent cu calcularea bursei, instituția are obligația de a introduce aceste date în forma „IRM19” pentru activarea poliței de asigurare medicală, însă în formularul respectiv nu se regăsește o rubrică destinată acestei categorii de persoane asigurate. Drept urmare, la moment, audienții INJ figurează cu statut de „angajați” în programa de evidență contabilă. Subliniem faptul că, conform art. 20 lit. e) din Codul fiscal nr. 1163/1997, „bursele elevilor, studenților și persoanelor aflate la învățământ postuniversitar sau la învățământ postuniversitar specializat la instituțiile de învățământ de stat și particulare, în conformitate cu legislația cu privire la învățământ, stabilite de aceste instituții de învățământ, precum și bursele acordate de către organizațiile filantropice, cu excepția retribuiției pentru activitatea didactică sau de cercetare, indemnizațiile unice acordate tinerilor specialiști angajați la lucru, conform

repartizării, în localitățile rurale;” nu se includ în venitul brut, fiind surse de venit neimpozabile.

Precizăm că conform art. 2 alin. (4) din Legea nr. 152/2006, INJ nu face parte din sistemul național de învățământ și educație. Drept urmare, prevederile art. 20 lit. e) nu pot fi aplicate audiențelor INJ.

Astfel, pentru a nu discrimina audienții INJ în raport cu persoanele care urmează studii postuniversitare în instituțiile de învățământ, se propune implementarea unui mecanism de asigurare medicală, similar celui existent pentru studenții din instituțiile de învățământ superior.

În context, este necesară modificarea art. 4 alin. (4) din Legea nr. 1585/1998, punctului 4) din Anexa nr. 1 la Legea nr. 1593/2002 și art. 19 alin. (3) din Legea nr. 152/2006.

2. Diminuarea volumului de muncă al judecătorilor și procurorilor care activează în cadrul Institutului în calitate de formatori.

Pentru a asigura calitatea procesului de formare inițială și formare continuă, este imperioasă atragerea celor mai buni profesioniști din sistemul judecătoresc în calitate de formatori. Actualmente, Institutul se confruntă cu un deficit de formatori, în special judecători de la Curtea de Apel și Curtea Supremă de Justiție, care în calitate de impediment, invocă volumul mare de muncă. Astfel, reducerea volumului de muncă pentru judecătorii și procurorii care activează, prin cumul, în calitate de formatori, va fi o motivație să împărtășească cunoștințele și experiența în cadrul Institutului. În context, proiectul conține o completare pentru art. 11 alin. (7) din Legea nr. 152/2006.

Suplimentar, se propune extinderea categoriilor de profesioniști care pot avea calitatea de formator și anume, completarea listei cu experții internaționali. Această modificare este necesară în contextul în care INJ are o colaborare strânsă în cadrul rețelei HELP (completarea art. 11 alin. (4) din Legea nr. 152/2006).

3. Referitor la rezultatele examenului de admitere:

Se propune reglementarea obligativității de a publica pe pagina web a INJ separat rezultatele fiecărei probe din cadrul examenului de admitere și, ulterior, rezultatul final al examenului. Astfel, este necesar de a modifica prima propoziție din art. 18 alin. (1) din Legea nr. 152/2006.

Altă modificare propusă, se referă la modificarea termenului de contestare a rezultatelor examenului de admitere. Precizăm că actualmente, legea stabilește un termen de „48 de ore”. Subliniem că în practică este dificil de a asigura respectarea acestui termen, mai ales când acesta se suprapune cu zilele de odihnă. Considerăm oportun de a stabili un termen de 2 zile lucrătoare.

Cu privire la condițiile de promovare a concursului de admitere, considerăm necesar ca, pe lângă condiția privind limita numărului de locuri, să fie stabilită și condiția obținerii cel puțin a notei 8.00 (modificarea art. 18 alin.

(6) din Legea nr. 152/2006; completarea art.6 alin.(1) din Legea nr.544/1995 cu lit.c¹; completarea art.20 alin.(1) din Legea nr.3/2016 cu lit.e¹.

4. Reglementarea statutului conducătorului stagiului e practică.

Pentru a asigura eficiența stagiilor de practică și implicarea activă a conducătorilor în activitatea audiențelor INJ, este necesară instituirea unor criterii de eligibilitate, precum și a unor obligații care îi vor responsabiliza. Drept urmare, pe lângă cerințele stabilite de normele legislative actuale, art. 24 din Legea nr. 152/2006 va fi completat cu prevederi prin care se va stabili că statutul/cerințele față de conducătorul stagiului de practică să fie stabilite de INJ.

5. Modificarea modului de constituire a Comisiei pentru examenul de absolvire.

La momentul de față, legea prevede că comisia respectivă este constituită în modul stabilit de Consiliu. Pentru asigurarea stabilității componenței acesteia, se propune completarea art. 26 din Legea nr. 152/2006 cu câteva alineate noi, care vor reglementa detaliat componența și mandatul Comisiei pentru examenul de absolvire.

Se propune de asemenea completarea articolului 26 cu alin.(2¹) care va reglementa evaluarea audiențelor Institutului de psiholog, a cărui opinie scrisă va fi prezentată în ședința Comisiei pentru examene cu privire la fiecare audient. Această opinie urmează să fie luată în calcul la procesul de evaluare a audientului.

În context, se propune și o modificare de ordin tehnic pentru art. 29 alin. (2).

6. Includerea formatorilor care au fost implicați în instruirea absolvenților în lista persoanelor care nu pot face parte din Comisia pentru examenele de absolvire.

În cadrul Raportului Misiunii de expert în evaluare Peer REVIEW către Republica Moldova privind formarea juridică inițială și continuă a judecătorilor și procurorilor de la Institutul Național al Justiției, realizată în perioada 06.06.2022 - 10.06.2022, s-a recomandat ca formatorii INJ să nu facă parte din Comisia de absolvire. În viziunea experților internaționali, opinia formatorilor despre audienți este deja reflectată în evaluările efectuate pe parcursul formării inițiale. Or, se creează impresia că aceștia își evaluează rezultatul propriei activități. De asemenea din Comisie nu vor putea face parte nici membrii organelor din subordinea Consiliului Superior al Procurorilor și Consiliului Superior al Magistraturii.

7. Intervenția de la art. 30 alin. (3) din Legea nr.152/2006 are drept scop substituirea denumirii metodologiei menționate în text cu o formulare mai generală, ce va oferi o flexibilitate mai mare pentru INJ.

8. Modificarea propusă pentru art. 34 alin. (5) din Legea nr.152/2006 este necesară, deoarece INJ, exceptând conlucrarea cu organele de autoadministrare a profesiilor conexe sistemului justiției, recepționează solicitări de la diferite autorități publice centrale și locale prin care se solicită organizarea anumitor instruirii.

9. Încadrarea audiențelor Institutului în mecanismul de verificare obligatorie a declarațiilor de avere și interese personale.

Prin Legea nr. 228/2022 pentru modificarea unor acte normative, a fost instituită obligația de prezentare a declarației de avere și interese personale pentru admiterea la INJ. Pentru a asigura integritatea audiențelor candidați la funcțiile de judecători și procurori, este necesar ca aceste declarații să fie verificate. Drept urmare, se propune completarea art. 3 din Legea nr. 133/2016 și art. 27 din Legea nr. 132/2016.

10. Modificările propuse pentru Art. 3 din Legea nr. 228/2022 vizează modificarea dispozițiilor finale și tranzitorii din legea respectivă. Acestea au drept scop deblocarea procesului de numire a membrilor în Consiliul INJ de către Președinție și de către CSP.

4. Fundamentarea economico-financiară

Pentru implementarea proiectului vor fi necesare resurse financiare suplimentare de la bugetul de stat pentru asigurarea medicală de către Guvern a audiențelor INJ, mijloace ce urmează a fi prevăzute în bugetul pentru anul 2024.

Actualmente, bursa audiențelor INJ pentru anul 2023 constituie 10529,10 lei (ceea ce corespunde cu salariul mediu realizat pentru anul 2022). Din aceasta suma, în baza Legii 85/2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, se rețin lunar 9% pentru asigurarea medicală, ceea ce constituie 947,61 lei/lună.

Suma necesară pentru asigurarea medicală a unui audient INJ constituie:
 $947,61 \text{ lei/lună} \times 12 \text{ luni} = 11\,371,32 \text{ lei/an}$

Menționăm că conform mediei pentru anii 2020-2023, anual în cadrul INJ sunt aproximativ 36 audienți.¹ Drept urmare, suma necesară pentru asigurarea medicală a acestora va constitui aproximativ:

¹ Numărul mediu de absolvenți INJ pentru ultimii ani:

- 2020-35 absolvenți (15 judecători/20 procurori)
- 2021-40 absolvenți (20 judecători/20 procurori)
- 2022-34 absolvenți (15 judecători/19 procurori)

36 audienți/an * 11 371,32 lei/an = 409 367,52 lei/an

5. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare
--

După adoptarea proiectului de lege va fi necesară ajustarea actelor interne ale Institutul Național al Justiției.

Olesca Stancu
A. Stancu

-
- 2023- 36 absolvenți (15 judecători/21 procurori)